

DOLINA BARYCZY

Zadbajmy o zasoby WODY w Dolinie Baryczy!

rys. A. Pawlak

Unikatowy krajobraz Doliny Baryczy powstał dzięki dostępności wody niesionej przez rzekę Barycz i jej dopływy. Zjawiska klimatyczne, takie jak, susze, nawalne deszcze, mają ogromny wpływ na zachowanie specyfiki obszaru, funkcjonowanie gospodarstw rybackich i ofertę turystyczną.

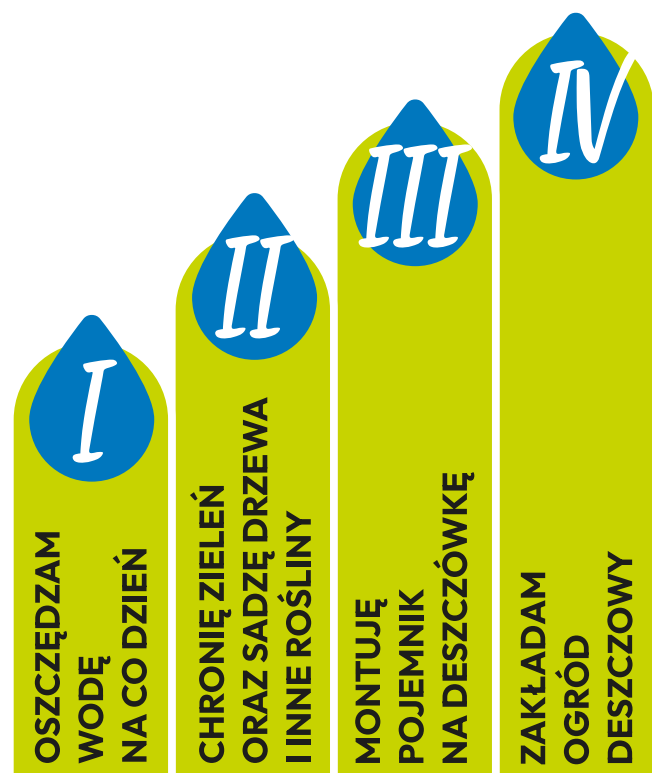
Woda należy do najważniejszych zasobów naturalnych na Ziemi. Pozwala na **utrzymanie równowagi środowiska, ale przede wszystkim jest niezbędna dla życia i zdrowia człowieka**. Choć woda pokrywa ponad 70% powierzchni naszej planety, to zaledwie 2,5% stanowi woda słodka, a tylko 0,6% to wody słodkie będące źródłem wody pitnej. Dlatego **kluczowe jest podjęcie działań służących ochronie jej zasobów**.

fol. Ł. Kiettyka

Oszczędzać wodę, może każdy z nas!

Zrób to w czterech krokach:

ŁATWO

TRUDNO

I Krok

Oszczędzam wodę na co dzień

Duży odsetek zużycia wody w gospodarstwach domowych wynika z naszych niewłaściwych nawyków. Codzienne oszczędzanie wody jest naprawdę proste! Każdy z nas może przyczynić się do mniejszego zużycia wody pitnej, a tym samym do ochrony jej bezcennych zasobów. Oszczędzanie nie wymaga od nas intensywnej pracy – wystarczy wdrożenie kilku prostych zasad.

- **Myję** zęby i golę się przy zakręconym kranie.
- **Rezygnuję** z codziennych kąpieli w wannie na rzecz prysznica, który zużywa zdecydowanie mniej wody.
- **Wykorzystuję powtórnie** wodę pochodzącą np. z mycia warzyw i owoców, prania ręcznego itp. do spłukiwania toalety.
- **Wymieniam** spłuczkę w WC na taką, która ogranicza zużycie wody.
- Regularnie **kontroluję** i w razie potrzeby wymieniam elementy sieci kanalizacyjnej, które są nieszczelne i powodują ubytek wody.
- **Inwestuję** w urządzenia gospodarstwa domowego, które wymagają użycia mniejszej ilości wody, np.: w zakup zmywarki czy pralki o zmniejszonym zużyciu wody.
- **Kupuję** słuchawkę prysznicową z funkcją oszczędzania wody.
- **Montuję perlatory** w kranach w kuchni i łazience.
- Stosuję zasadę **zrównoważonej konsumpcji** – np. ograniczam zakupy artykułów spożywczych, gdy ich nie potrzebuję. Staram się wybierać takie **produkty**, przy wytwarzaniu których zużyto **jak najmniej wody**.

fol. A. Kurzydym Bluesky

II Krok

Chronię zieleni oraz sadzę drzewa i inne rośliny

Rola zieleni na terenach zabudowanych jest nieoceniona. Roślinność wpływa pozytywnie na samopoczucie mieszkańców, tworzy przyjemne przestrzenie, oczyszcza powietrze z zanieczyszczeń, obniża lokalną temperaturę, poprawia wilgotność powietrza oraz co najważniejsze – zatrzymuje wodę opadową. Dlatego tak ważne jest sadzenie i nieniszczenie rodzimych gatunków drzew i roślin zielnych, zarówno w przestrzeni miejskiej i wiejskiej, jak też w parkach i ogrodach.

Drzewa naturalnie gromadzą wodę!

Korzenie, pnie i korony drzew (gałęzie i liście) przechowują i zatrzymują, czyli w pewnym stopniu absorbują wody opadowe, dzięki czemu spowalniają ich spływ.

Drzewa dostarczają ogromną liczbę usług, a ich istnienie jest powiązane z innymi elementami ekosystemu (zwłaszcza wodą, powietrzem i bioróżnorodnością). Dlatego sadzenie i dbanie o drzewa na terenach zabudowanych (miastach i wsiach) jest bardzo ważnym warunkiem zrównoważonego rozwoju, które zapewni możliwość korzystania z ich usług przyszłym pokoleniom.

Co dają nam drzewa?

produkują tlen
(duże drzewo w ciągu roku produkuje tyle tlenu, ile zużywa dorosły człowiek czyli ok. 170 kg)

chronią przed powodzią
(zatrzymują do 455 litrów wody w czasie ulewy i opóźniają odpływ)

łagodzą obyczaje
(w zaniedbanych dzielnicach miast, gdzie posadzono drzewa, przestępczość spadła o 38–58%)

są domem dla wielu organizmów żywych
(jeden żywy dąb może stanowić siedlisko 169 gatunków motyli)

podnoszą wilgotność
(drzewo transpiruje do 400 l wody w ciągu doby, chłodząc przy tym otoczenie)

pochłaniają energię cieplną i dają ochłodę
(gęsta korona drzewa pochłania do 90% promieniowania ciepłego, w cieniu drzewa może być o 24°C mniej niż na rozgrzanym asfalcie)

pochłaniają CO₂
(jedno drzewo absorbuje średnio 1 tonę węgla na każdy metr sześcienny przyrostu)

filtrują zanieczyszczenia powietrza
(liście drzew ograniczają zapylenie na ulicach nawet o 70%)

ograniczają i rozpraszają hałas
(zadrzewiony pas o szerokości 250 m obniża hałas samochodowy o około 66%)

są piękne

zwiększają wartość nieruchomości
(dojrzałe drzewa w drogiej okolicy podnoszą cenę o około 10–15%)

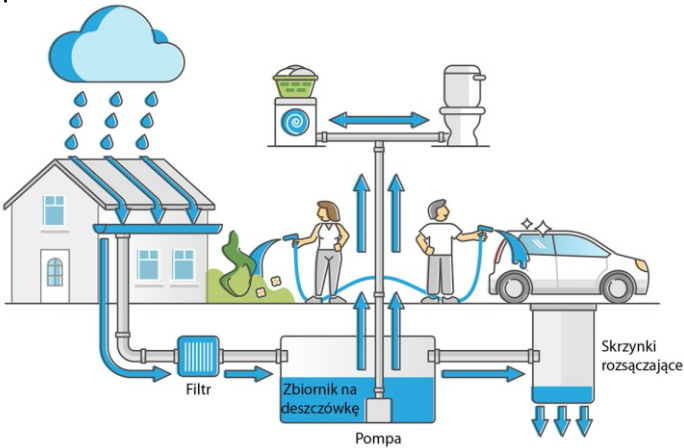
oszczędzają nasze wydatki na: klimatyzację, naprawy dróg, oczyszczanie powietrza, budowę kanalizacji deszczowej

Koszenie trawy, a gromadzenie wody w glebie

Zmniejszenie intensywności koszenia sprzyja zatrzymywaniu wody w gruncie. Ekologiczne trawniki z koniczyny czy mchów, łąki kwietne są znacznie bardziej odporne na upały i susze niż trawniki klasyczne, ponieważ mają bardziej rozbudowany system korzeniowy. Dzięki temu **absorbują znaczne ilości wody i zatrzymują ją na dłużej w lokalnym obiegu w czasie niedostatku.**

Jak zatrzymać wodę?

Znaczną część wody opadowej da się zatrzymać lub spowolnić jej wchłanianie – służyć mogą do tego **ogrody deszczowe, studnie chłonne, oczka wodne, stawy czy zbiorniki na wodę** wykorzystywaną np. do podlewania roślin. **Błękitno-zielona infrastruktura** przynosi dodatkowe korzyści ich właścicielom, ponieważ niższe koszty podlewania ogrodu, przyjemniejszy mikroklimat i niższa temperatura powietrza latem dzięki parującej wodzie, to niezaprzeczalne atuty, które procentują bogatą bioróżnorodnością fauny i flory.

Schemat przydomowego systemu retencyjnego

III Krok

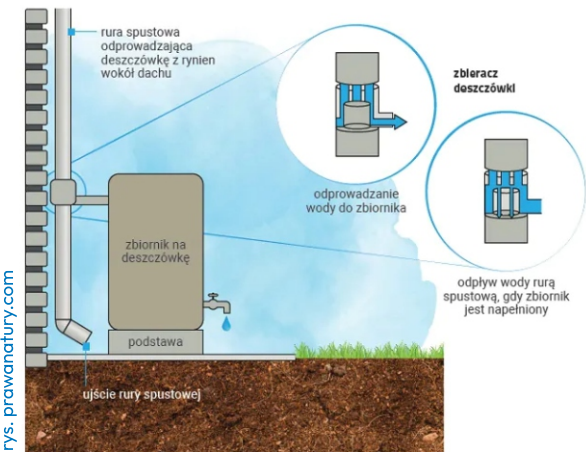

Montuję pojemnik na deszczówkę

Najprostszym sposobem gromadzenia wody jest montaż pojemników na deszczówkę. Warto je regularnie opróżniać, wykorzystując tę wodę do podlewania, mycia samochodu czy innych prac przydomowych. To świetny i tani sposób na zaoszczędzenie ograniczonych zasobów wody pitnej.

Retencja wody – czym jest i dlaczego jest nam potrzebna?

Tak nazywamy gromadzenie zasobów wodnych i ich **długo-okresowe przechowywanie** w celu jej odpowiedniego gospodarowania i oszczędności.

Schemat pojemnika na deszczówkę

IV Krok

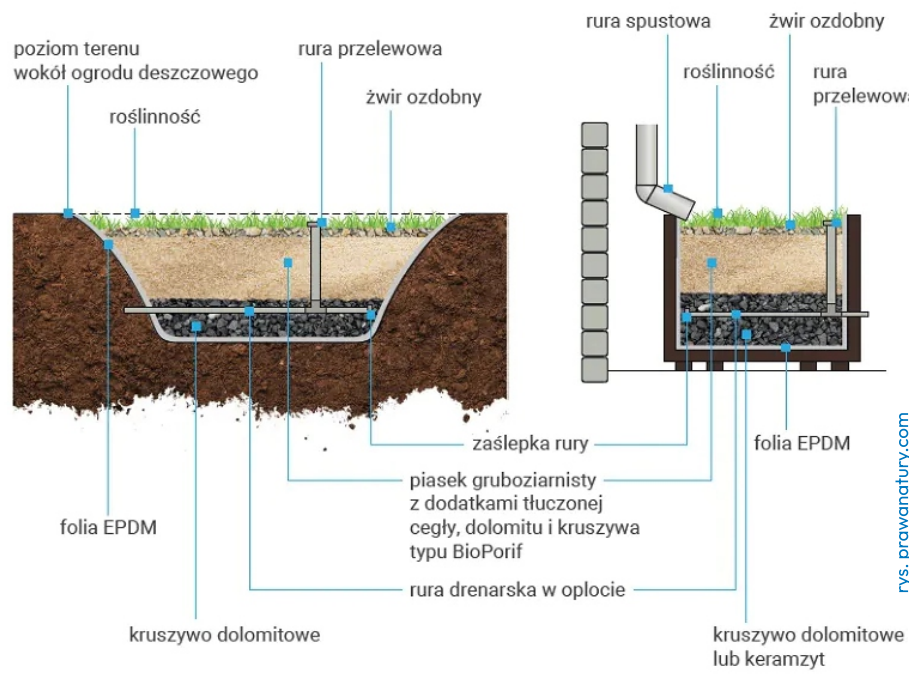
Zakładam ogród deszczowy

Ogród deszczowy gromadzi wodę opadową, zarówno tę trafiającą do niego bezpośrednio, jak i tę, która spływa z powierzchni nieprzepuszczalnych, np. z dachów, chodników czy podjazdów. Dzięki specjalnej konstrukcji podłoża i odpowiednio dobranym gatunkom roślin pomaga w naturalny sposób ograniczyć spływ wód opadowych do kanalizacji i sprawia, że roślinność uwalnia parę wodną do atmosfery stopniowo, także w okresach suchych.

Ważne! Na założenie ogrodu deszczowego nie trzeba uzyskiwać żadnych pozwoleń, możemy go stworzyć na naszej działce samodzielnie, bez większego wysiłku i dużych nakładów finansowych.

Ogrody deszczowe pomagają dbać o różnorodność biologiczną. Urozmaicona roślinność w naszym otoczeniu i ułatwiony dostęp do wody przyciągają wiele różnych gatunków zwierząt.

Rośliny wykorzystywane w ogrodach deszczowych to rośliny zbiorowisk wilgotnych i płytkich wód, które dobrze znoszą także okresy suszy. **Wyśmienicie w oczyszczaniu wód sprawdzają się gatunki rodzime: manna mielec, wierzba wiciowa, trzcina pospolita.** W niewielkich przydomowych założeniach uroczą będą wyglądały mniejsze rośliny kwitnące. Z powodzeniem są stosowane w ogrodach jako rośliny ozdobne: **krwawnica pospolita, kosaciec syberyjski, kosaciec żółty, turzyca zwisła, niezapominajka leśna czy tojeść rozestana.** W cieniu natomiast warto posadzić także rodzime gatunki paproci.

Schemat ogrodów deszczowych

Opracowanie: Zofia Pietryka, Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie